

Respons från befolkningen gällande inrättandet av Kvarkens naturskyddsområde

Vasa 29.11.2022

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Kuva Leila Suvantola

Program

Kaffe

17.15 Öppnande, lagstiftningsråd Leila Suvantola

17.20 Introduktion

- Område som granskas och dess naturvärden, regiondirektör Mikael Nordström
- Beredning av inrättande av naturvårdsområde och dess läge, lagstiftningsråd Leila Suvantola

17.50 Hörandetillfällen och respons

18.20 Några linjer och nästa steg

18.40 Diskussion

19.10 Slutord

Område som granskas och dess naturvärden

Regiondirektör
Mikael Nordström
Forststyrelsen

Kuva Leila Suvantola

Utgångspunkt för beredning i Kvarken

- Arealen för det område som granskas uppgår till cirka 57 500 hektar, varav cirka 3 000 hektar är markområden.
- Korsnäs, Malax, Korsholm, Nykarleby, Vasa och Vörå.
- Projektet för inrättande av skyddsområdet gäller endast statsägda områden.
- Privata skyddsområden inrättade tidigare – formar en mosaik.

MERENKURKKU NORRA KVARKEN

MERENKURKKU NORRA KVARKEN

Naturvärden i Kvarkens skärgård

- En unik mosaikartad natur som uppstått genom landhöjningen.
- Naturvärden såväl på land som under ytan.
- Sammanlagt träffas 26 naturtyper som nämns i habitatdirektivets bilaga I.

Naturvärden på land

- Värdefulla naturtyper, t.ex. kedjor av flador och glosjöar samt skogstyper i landupphöjningsmiljö.
- En fragmenterad, mångfaldig och omfattande skärgård erbjuder en ypperlig miljö för fågelbestånden.
- 87 fågelarter som nämns i fågeldirektivets bilaga I, av vilka en stor del klassificeras som utrotningshotade.
- Fågelinventeringar:
 - Forstsyrelsens LIFE-projekt 2005 & 2010
 - Ornitologiska föreningens inventeringar 2016–2017
 - Forsttstyrelsen, Rönnskäret–Norrskär 2020
 - Ostrobothnia Australis med tre års mellanrum
 - + smärre inventeringar

Undervattens naturvärden

- I Kvarken har undervattens naturen inventerats fr.o.m. år 2006 i VELMU-programmet.
- Undervattensnaturen är mycket värdefull och finkornig beroende av omfattande grunda områden och varierande bottensediment.
- Flera arter förekommer i Kvarken på gränsen av sin utbredning (tex smaltång och blåstång).
- I Kvarken hittar man tex rikligt med den sårbara (VU) naturtypen skyddade bottnar av sträfse.

Rakkohauru - Blåstång. Kuva: Metsähallitus

Näkinpartaisniitty - Kransalgång. Kuva: Metsähallitus

Värden i kulturmiljön

- Fiskestugorna i Kvarken utgör en i Finlands förhållanden exceptionellt stor, omfattande och skiktad helhet, genom vilken skärgårdens näringslivshistoria fortfarande tydligt kan skådas.
- I området finns ca 60 fiskestugor eller fritidsbyggnader.

Beredning av inrättandet av naturvårdsområde och dess läge

Lagstiftningsråd
Leila Suvantola
miljöministeriet

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Kuva Leila Suvantola

Inrättande av ett naturskyddsområde

- Miljöministeriet bereder tillsammans med Forststyrelsen en statsrådsförordning om inrättande av ett naturskyddsområde i sådana statsägda områden i Kvarken som reserverats för naturskyddsändamål.
- Förberedningen är del av den hela landet gällande projekt där naturskyddsområden inrättas på statsägda områden som redan tidigare reserverats för skyddsändamål - inrättade 350.000 hektar, kommande 537.000 hektar.

Varför? För att verkställa tidigare beslut

- Inget skydd ännu.
- Förverkligas på statsägda områden skyddsprogram eller skyddsbeslut som statsrådet har godkänt (reserverade för naturskydd i planläggning, men inte skyddade):
 - Nationella naturskyddsprogram i Kvarken: skyddsprogrammet för Mickelsörarna (24.8.1989) och strandskyddsprogrammet (20.12.1990); programmet för skydd av fågelrika insjöar och havsvikar (3.6.1982.)
 - Natura 2000 nätverket.
- Också få METSO-områden som sålts till skogsskydd i Södra Finland.

Naturvårdslagen ger ramer

- Användningen av naturskyddsområden bestäms av naturvårdslagen
- **Förbjudet** är ändring av natur, byggande, skadande av marken och växter osv.
- **Tillåtet** är tex att plocka bär och svampar, fiska enligt de allmänna fiskerättigheterna.
- Möjligt att tillåta jakt och annan fisk.e
- I förordningen kan tillåtas muddring, el-linjer osv.

Proposition för den nya naturvårdslagen RP 76/2022

Lagberedning

Förberedelse
Informering
Fastigheter, kartor, avtal

Medverkan
Kommuner, landskap 31.5.–7.6.2021
Organisationer, myndigheter 5.–19.4.2022
Hörandetillfällen för lokal befolkning 1.–8.6.2022

Fortsatt beredning
Genomgång av respons
Förordningsutkast och promemoria

Utlåtande (utlatande.fi)

Ändringar
Statsrådets beslut

Hörandetillfällen och respons

Aktivt deltagande

- ❖ Vasa (1.6.2022) 25 personer
- ❖ Malax (2.6.2022) 36 personer
- ❖ Korsholm (3.6. och 7.6.2022) 100 personer
- ❖ Nykarleby och Vörå (6.6.2022) 34 personer
- ❖ Korsnäs (8.6.2022) 29 personer
- Konstruktiv och lugn diskussion
- Också starka åsikter
- Webropol 654 svar

Gruppdiskussioner på olika teman

1. Skärgårdslivets fortsättning och den kommande förvaltningsmodellen.
2. Farleder, båthamnar och rekreation
3. MJakt och fiske

I följande central respons:

Skärgårdslivets måste kunna fortsätta

- ❖ ”Skärgårdslivet måste få fortsätta som tidigare.”
- ❖ ”Vi vill bevara vår skärgård som vi gjort i all tid. Fortsätta som det varit.”
- ❖ ”Människors närvaro i den ytterskärgården är en förutsättning för att bevara det levande kulturarv och kulturliv som fiske på de olika skären.”
- ❖ ”Bra att freda för exploatering och faktiskt störande användning, men inte för traditionell mänsklig verksamhet, fiske, jakt osv.”
- ❖ ”Stugägarnas möjlighet till rekreation bör tryggas.”
- ❖ ”Klara regler för underhåll av befintliga byggnader och hamnar samt eventuella tillbyggnader (tex bastu i ngn bod).”

Att röra sej på vattnet är skärgårdsliv

- ❖ "Tillåta muddring till villor och icke allmänna "farleder". Avlägsna stenar som måste bort."
- ❖ "Muddringstillstånd måste få beviljat för hamnar på Storskär, Djupskär, Svartbådan, inom 1-2 år är behovet akut."
- ❖ "Om en befintlig hamn blir obrukbar pga landhöjningen ska markägaren ha rätt att muddra eller flytta hamnen till farbar plats."
- ❖ "Möjligheten och rättigheten att ta sig till en privat fastighet bör bevaras. Tex genom muddring av farled till den privata fastigheten genom skyddsområde."

Förtroendet skapas av delaktighet 1/2

- ❖ ”Förtroendet för Forststyrelsen är av gammalt mycket dåligt. Lokalbefolkningen har dåliga erfarenheter. Det här bör förändras.”
- ❖ ”En förändring fås tillstånd genom att lyssna på lokalbefolkningen och genom att visa att Forststyrelsen går att lita på. + att våra önskemål beaktas.”
- ❖ ”Lokala representanter och deras åsikter måste beaktas. Representanter för de olika aktörerna måste vara med i beredningen av plan.”
- ❖ ”Dialog inte monolog. Vi upplever monolog. Mindre byråkrati.”
- ❖ ”Hoidetaan alueita yhteistyössä saaristolaisten kanssa, löydetään kanavat asukkaisiin.”
- ❖ ”Leva i symbios med lokalbefolkning och staten.”

Förtroenhet skapas av delaktighet 2/2

- ❖ ”Lokala personer skall vara med i förvaltningsgrupp.”
- ❖ ”Förvaltningen bör uppdelas på mindre områden där lokala intresseföreningar är fiskelag, jaktlag, skifteslag.”
- ❖ ”Förvaltningsmodell tillsammans med lokala föreningar.”
- ❖ ”Förvaltningsplan uppdaterings 5-10 år - Stärka förtroendet för alla parte.r”

Lokala är bekymrade av skötsel

- ❖ ”Kulturvärdefulla ängar växer igen -> borde återskapas.”
- ❖ ”Statlig förvaltning är lika med förfall.”
- ❖ ”Det bör finnas pengar till framtida skötsel och förvaltning.”

Enhetlighet önskas

- ❖ ”Begräsningar i området användning får inte vara mera begränsade än i de nu frivilliga fredningarna för Molpe - Korsäs - Bergö, avtalen med samfälligheterna: 3st olika.”
- ❖ ”Fredningsreglerna bör vara samma som på de angränsade privata naturskyddsområdena. Alltså inte hårdare krav på statens områden än på privata främst gällande jakt och fiske som hört till befolkningens kultur i århundraden.”

Jakt

- Synnerligen viktig användningsform i hela området. Viktigt med tanke på viltvården.”
- ”Låt jakten fortsätta som i nuläget.”
- Älg, vitsvanshjort, rådjur
- Mink, mårhund, räv, även skogsmård.
- Gråsäl och vikare.
- Sjöfågel, tex gräsand, knipa.
- Skarv, varg etc.
- Gråtrut, kråka: skadefåglar.

Fiske

- ”Laxtrolling bör vara tillåtet. I paragraf 7 nämns detta inte.”
- ”Jag är kommersiell fiskare i grupp 1. Fiskarstugor och fisket bör bli oförändrat.”

Webropol-palaute 1/2

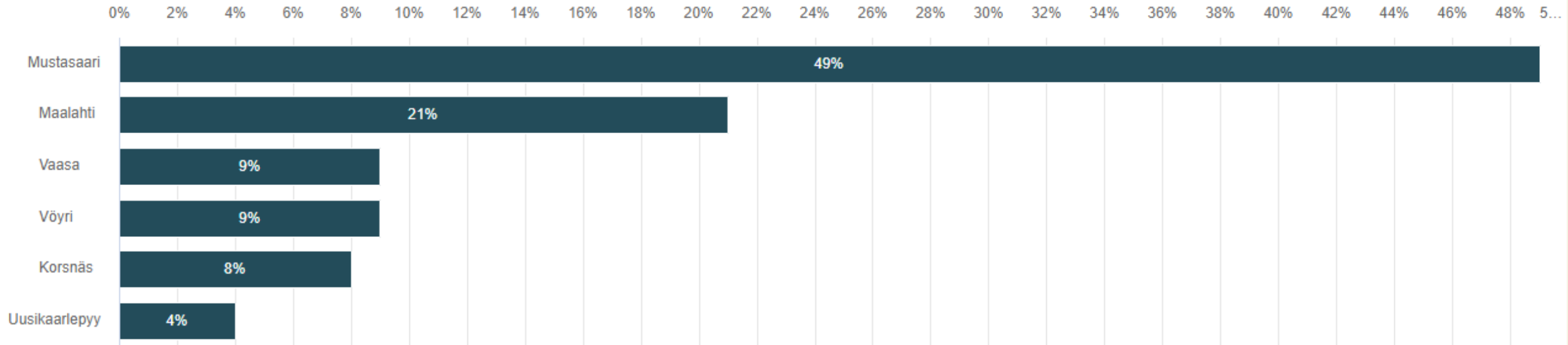
Webropol-respons

1. Minkä kunnan alueella Teillä on eniten käyttötarpeita perustettavalla luonnonsuojelualueella?

Vastaajien määrä: 647

Bland de kommuner där naturskyddsområde ska inrättas, vilken kommuns områden använder ni mest?

Antal svar: 647

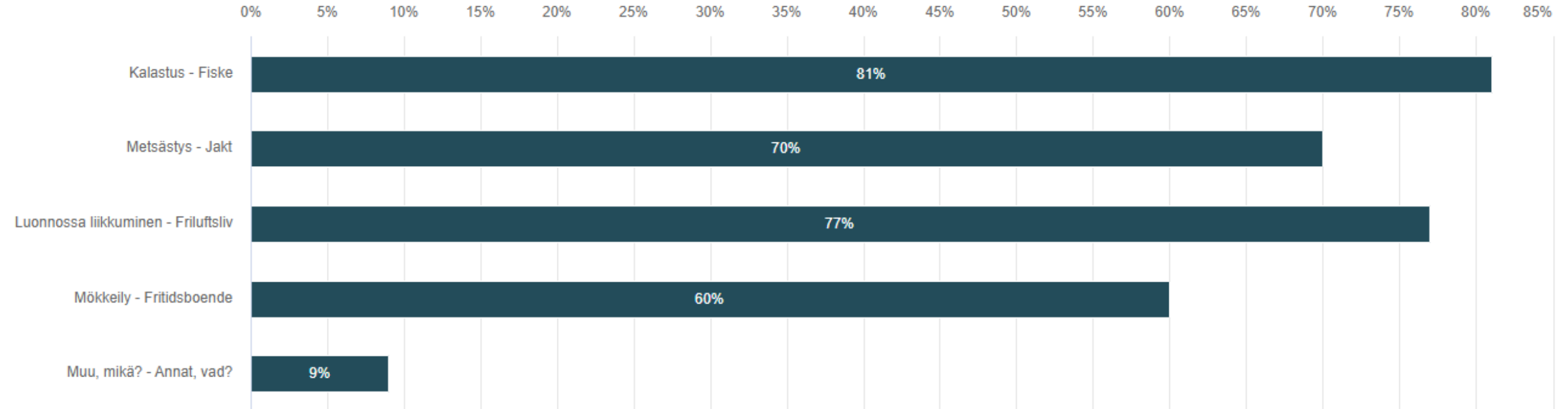
	n	Prosentti
Vaasa	57	8,8%
Mustasaari	314	48,5%
Korsnäs	55	8,5%
Vöyri	58	9,0%
Uusikaarlepyy	25	3,9%
Maalahti	138	21,3%

Webropol-palaute 2/2 Webropol-respons

2. Millaisia käyttötärpeita Teillä on perustettavalla luonnonsuojelualueella? Voit valita useita vaihtoehtoja. Vastaajien määrä: 649

Till vilket syfte använder Ni området som ska inrättas? Ni kan välja en eller flera alternativ.

Antal svar: 649

	n	Prosentti
Kalastus - Fiske	528	81,4%
Metsästys - Jakt	456	70,3%
Luonnossa liikkuminen - Friluftsliv	502	77,3%
Mökkeily - Fritidsboende	390	60,1%
Muu, mikä? - Annat, vad?	56	8,6%

Några linjer och nästa steg

Användningen av fiskestugor i framtiden

- En väsentlig del av landskapet i Kvarken, som uppstått genom växelverkan mellan människa och natur.
- En del av byggnaderna har byggnadshistoriskt värde, andra är en del av den historiska skiktningen i landskapet, tillsammans ca 60st på statens områden.
- Fiskestugorna får kvarstå i området efter att naturskyddsområdet har inrättats.
- Markarrendeavtalen förnyas och blir i kraft tillsvidare.
- Det allmänna intrycket och reparationer beaktar landskapsvärdet.
- Forststyrelsen utarbetar som bäst arrendeavtal och är i kontakt med arrendatorerna.

Deltagande planering

- Skötsel- och användningsplan för Natura 2000 -området i hela Kvarken: även privata skyddsområden.
- Bildande av samarbetsgrupp år 2023.
- Egentlig planerig inleds 2024.

Naturvård

- Aktiv naturvård under årens lopp. Bl.a. i EU-projekt och Helmi-programmet.
- Vård av biotoper.
- Betesmarker.
- Avlägsnande av främmande djur- och växtarter.

Valsörarna: Hedskötsel, restaurering av gamla ängar

Björkögrunden: Hedskötsel genom bränning

Slåttskär: Restaurering av hagmarker.

Östra Norrskär: hedskötsel

Norrskär, Rönnskär: Rövning av fågelskär

Storskär: Hedskötsel gnm enrisrövning

Rönngrunden: Iståndsättning av gammal betesmark

Marskärsberget: Iståndsättning av fårbetesmark

Lappören: Rövning av hagmark

Dollosverkan: Restaurering av glo (fiskelekplats)

Boskär: Hedskötsel gnm rövning

Mellanfladan: restaurering av glo

Vitfågelskär: Restaurering av sandstränder

Rövning av hagmark

Risö: Iståndsättning av strandäng gnm vasslätter

Vresrosbekämpning på många holmar o skär.

Valassaaret: Nummenhoito, vanhojen niittyjen kunnostus

Björkögrunden: Nummenhoitoa polttamalla

Slåttskär: Hakamaiden kunnostus

Östra Norrskär: Nummenhoito

Norrskär, Rönskär: Lintuluotojen raivaus

Storskär: Nummenhoito, katajan raivaus

Röngrunden: Lammaslaitumen kunnostus

Marskärsberget: Lammaslaitumen kunnostus

Lappören: Hakamaiden raivaus

Dollosverkan: Kluuvijärven kunnostus (kalojen kutupaikka)

Boskär: Nummenhoitoa, raivauksia

Mellanfladan: Kluuvijärven kunnostus

Vitfågelskär: Hiekkarantojen kunnostus

Hakamaiden raivaus

Risö: rantaniityn kunnostus

Kurturuusun torjuntaa monilla saarilla ja luodoilla

Fortsatt beredning av förordning

- Landskapsförbundet berättar om bekymmer gällande Kvarkens infrastruktur; diskussion i december.
- Riksdagen hanterar ännu den nya naturvårdslagen.
- Forststyrelsens Naturtjänster identifierar behov för finansiering av restaurering för värdefulla byggnader och naturbiotoper och planerar nödvändiga åtgärder.
- I beredning av förordningen kommer att tas i beaktande respons och behov angående
 - jakt och fiske
 - farleder, hamn och muddring
- Det behövs en form av förvaltningssamarbete (råd eller någon annan arbetsgrupp för förvaltningen).

Tack och ha en god kväll!

leila.suvantola@gov.fi

mikael.nordstrom@metsa.fi

ilkka.puumala@metsa.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

